

Iz naše vasice.

(Piše —č.)

III.

„Jejte, jejte mojga bratca konjeci,
Zdaj pojdete na daleke pote,
Čez tri gore, gore so visoke,
Da ne more ptica preleteti;
Čez tri vode, vode so globoke
Da ne more riba preplavati.“
(*Belokranjska narodna pesen*)

Nū, ali mislite, da nisem imel še nobenega konja? — Hehéj, da dobim za vsakega izmej svojih konj le trideset goldinarjev, kolikor je dobil óni dan cigan Jožko od starega Švarskega za óno svojo staro in suhorebro kljuse, hehéj bogat gospod bi bil zdaj jaz bogat. Saj pa tudi moji konjički še toliko niso bili vredni, kolikor je bilo vredno kljuse cigana Jožkota, zato je pa tudi moja mošnja še vedno suha in prazna. Toda znam, da bi vže radi zvedeli kaj o mojih konjičkih. Nū precej vam povem!

Še sem jedva toliko vedel, da živim, ko mi je moja dobra mati prinesla iz sejma konjička, a ne samo konjička, na njem je sedel prav možato tudi lesen možic. Ker je imel v roki nekako palico, dejali so mi, da je to vojak in to je bil prvi vojak, katerega sem jaz poznal. Sukujo je imel modro pobarvano in s prav nerodno roko so mu bile po prsih napravljene bele pike, ki so predstavljale gumbe, pod nosom, ali bolje pod očmi — ker nosa prav za prav niti imel ni — črnile so se mu mustače, a v glavo je imel zabodeno majheno kokošje peró. Dà, ali konjiček pod njim, konjiček je bil še le ponosen. Nog ni imel kakor drugi konji tenkih in okroglih, nè, bile so mu široke in plôske, da je bolj varno stal na malej deščici, pod katero so bila štiri kolesca, da se je lahko premikal. Bil je rudeče pobarvan, a posebno lepa in umetna mu je bila griva, katera je bila napravljena z belo barvo na precej okornem vratu. Nū pa še vse to ni nič; če primerimo vse to z ónim, kar je imel moj konjiček ondù, kjer imajo drugi konji rep. Hm, ondù je bila prava pravcata lesena piščalka, na katero sem jaz žvižgal in piskal takó, da so kar ušesa bolela moje domače. To je bilo veselje, ko sem navezal konjička na nitko in sva drdrala po sobi. Smijal sem se glasno in konjiček se je tudi veselo držal, le vojak z belim peresom, on se je držal nekako resnôbno, kakor bi bil priraščen na sedlo. Toda skoraj je postala soba mojemu konjičku in meni pretesna; drugega dne napotila sva se vže v spremstvu drugih otrok na prostorno dvorišče, kjer je bilo več prostora za drdranje. Bilo bi vse dobro, da je na dvorišču tako gladko kakor v sobi, ali kamenje zdrobi še celó pravo kolo, kako li ne bi ónih nežnih kolesec pri mojem konjičku. To je bilo smeha, ko je poskakoval konjiček po treh kolescih, potem po dveh, kasneje po jednom, a naposled celó brez kolesa po ostrem kamenju. — Vidiš ga nò, kako je čil, kar ravno se ne more držati — kričali smo in tekli s konjičkom po dvorišču. — „Pa podkove je zgubil, treba bode h kovaču“ — pristavljali smo zopet, a konjiček je bil vedno bolj zamazan in obtolčen in še celó ponosni vojak na njem je zgubil lepo pero in obé roki, dokler se ni naposled utrujen zrušil s konja. Hiteli smo mu na pomoč,

postavljali ga zopet na sedlo, ali nič več mu se ni vrnila ona poprejšnja njegova izurjenost v jahanji; vsakih pet korakov je padel na tla. Ej, ker ne znaš jezdit, pa pojdi rakom zvižgat, dejali smo in ga vrgli od sebe. Konjiček se je pa še nekoliko časa trudil po dvorišču, dokler ni tudi on dostal ter naposled obležal v blatu. Kaj nè, žalosten pogin mojega prvega konja!

Kmalu potem sem dobival drugačne konjičke, kateri so prav po ceni in rasto v vsakem grmu. Večkrat sem šel namreč na izprehod s svojima dobrima roditeljema. Majhen, kakor sem bil, nisem mogel dolgo korakati in skoraj sem se začel bolj kislo držati in jecljati: „Mama, jaz sem truden!“ — Dobra moja mati me je hotela vže vzeti v svoje naročje, da-si sem bil za tak položaj vender vže malo prevelik, ali oče je dejal: „Pusti ga, pusti, skoraj pojde dalje, urežem mu konja.“ — In res sem bil jaz takoj zadovoljen, in skoraj sem zajahal lično leskovo palico in skakal ves pot z njo po prašnej cesti brez najmanje težave. Odslej sem na naših izprehodih vselej jahal leskovo palico in nikdar nisem bil truden.

Nù, pozneje sem dobil še drugačnega konja — prinesel mi ga je sv. Nikolaj. Bil je res nekako podoben pravemu konju in tudi zajezdil sem ga lahko, ker je bil dokaj velik in je imel lično sedelce. Rep je imel od konjske žime in ko sem ga včasih zanj povlekel, jel sem vže misliti, da imam res pravega konja. Samó to me je jezilo, da nisem mogel nikamor dalje, ko sem se na njem ujškal. Postajal sem vedno večji in začel misliti vže na pravega konja, in óni, kateri je bil vedno le na jednom mestu, óni me ni več takó zanimal.

V naši vasi ni ravno toliko konj, jedva pri vsakej deseteh hiši ga imajo. Nù, tedáj so bili še boljši časi, zaslužil se je še na cesti kak novčič, pa so zato tudi imeli pri Kolaričevih dva konja. Hm, iz cesarskega hleva tista konja ravno nista bila in ne vem koliko sta veljala več od konja cigana Jožka, vender sta še dosti dobro vlekla. Kolikokrat sem pač zavidal Kolaričevega Janeza, ki ju je tolikokrat takó ponosno jezdil mimo naše hiše doli na Kolpo in da bi jedenkrat tudi jaz tako jahal, to je bila moja največja želja. Saj vender Janez ni bil mnogo večji od mene, pa vender sme jezdit, a jaz, jaz sem moral vselej preslišati njegovo prijazno vabilo, da naj jezdim ž njim na Kolpo. Toda prišla je tudi moja ura! —

Oče je odpotoval za nekoliko dnij, a mati je imela vedno toliko opravil v kuhinji, na polji in klek ga vedi še kje, a jaz, jaz sem dihal takrat mnogo slabodnejše. Jeli potem pač čudno, da so mi se želje po jezdarenji še bolj unele. Težko sem pričakal jednega popóldne ónega trenutka, da prijezdi Janez mimo naše hiše. Nisem čakal dolgo, da pride mimo in jaz mu zakličem:

„Janez, ali smem gori? Prinesem ti lepih podobie!“

„Le pojdi, le! Na sivca pojdi, malo muhast je, ali vender dobro se ga primi, pa ne moreš pasti.“

Kdo je bil veselejši od mene. Janez je moral s konjema do zida, s katerim je obzidan naš vrt, a jaz na zid in z zida smuk — nè smuk, ampak „črrrs“ — slišalo se je, in jaz sem čutil, da so mi se hlače precej razširile. Vender kaj to — sedel sem na konju in jezdil ponosno poleg Janeza, da-si me je bodlo ostro hrbtišče mojega konja. —

Hitro sem se privadil na konji takó, da se mi je zdelo, da jezdiva prepočasi. Dregal in pognal je Janez konja, a jaz za njim. Moje kljuse ni hotelo prav nič

iz mesta, postal sem hud in suval sem kolikor sem mogel s petama svojih škornjic konja v njegova suha rebra. Prenašal je konjiček nekoliko časa potrpežljivo moje udarce, naposled bilo mu je pa menda vender preveč in začel je skakati, kakor da bi bil star tri leta, da-si bi ne hotel priseči, da jih ni imel še trideset. Na mojo nesrečo se je obrnila cesta nizdolu, a moj šarko je še vedno skaketal kakor za stavo. Čim bolj midva nizdolu, tembolj jaz njemu na vrat, takó da sem tam na podnožji klanca vže prav na vratu jezdil in se hočeš nočeš zvrnil v jarek, v katerem je bilo še od poslednjega dežja obilo mokrote in blata. Konj je odhitel dalje, a jaz sem slišal tudi od spredaj glasen smeh Kolaričevega Janeza, ki je dejal:

„Dobro je, da je mehko!“ — in lovil je čilega konjiča.

A bilo je res mehko, kajti če bi se bil pritisnil takrat na kak zid, bila bi na njem naslikana cela moja poredna oseba. Hitel sem domóv in odkritosrčno priznal materi vso svojo pregreho. Pokarala me je ljubeznjiva mati — in ko so se hlače posušile, prišla je na nje precejšno zaplato. Vesel sem bil, da se je stvar takó poravnala, kajti če bi bil moj dobri oče domá, kdo vè, če bi ne bil rabil katerega izmej mojih nekdanjih konjev, ki v vsakem grmu rastó ter mi ž njim izprašil blato iz hlač in razposajenost iz glave. Zaslužil bi bil izvestno.

A jezdil od tistih dob nisem nikoli več.

Pri mrliču.

(Zapisal, kakor čul B. Bartel.)

Bomo za mizo se vseli,
Žalostno pesen zapeli,
Ki mrlič jo sam prepéva,
Ko na odru tu ležéva.

Grôzna žalost me sprehaja,
Ko zdaj moram s tega kraja,
Daleč, daleč s tega kraja,
Do nebeškega tjà raja.

Tudi mi bomo ležali,
K vsem svetnikom zdihovali:
„Oj, Boga za mé prosite,
In me k njemu prinesite!“

Jamo ste mi izkopali
Da me bote vánjo djali;
Jamo bote zagrnili,
In cvetic na njo sadili.

Venci zviti so cveteči,
Beli, modri in rudeči,
Náme bote jih zložili
Z njimi mene okrasili.“

